

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési
pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel

TARTALOM.

A szavatosság kérdése némely állati kórok iránt. Dr. Hal-
ler Károly.

A répmag áztatása és csiráztatása.

A trágya hatása, a gyümölcsfák körül. Szász Lajos.

Rövid szakközlemények.

Minő betegségeket szerezhethet a szarvasmarha a legelőn? — Ujabb nézetek a czukorrépa trágyázását illetőleg.

Vegyések.

A kiállítás szőlőszeti csoportjának programja. — Figyelmeztetés. — Utmutató az állandó gazdasági tudósítók számára. — Mezőgazdasági kamarák Poroszországban. — Vajkiviteli társaság. — Szőlő-fásoltás.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

A szavatosság kérdése némely állati kórok iránt.

A magyar általános magánjogi törvénykönyv tervezetének előmunkálatai ez időszert szűnietelni látszanak ugyan, de mert azoknak mielőbb egész erővel okvetetlenül újból meg kellend indulniok, szükségesnek mutatkozik, hogy oly kérdések, melyek különösszakserü előkészítést igényelnek, tisztáztassanak mielőtt a kodifikacionális bizottság elé kerülének.

Ilyennek tartom a magyar szolg. törvénykönyvnek a „*kötelmi jog*“ általános részét tárgyzó tervezet 173. §-át.

Ez a § az átadott, de betegnek talált állatokra vonatkozólag az átadó szavatosságát szabályozza mintául vévén az osztrák polg. törvénykönyvnek *rég elavult* 925 §-át, melynek fenntartását pedig sem a jelenlegi gyakorlat, de az a körülmény sem képes igazolni, hogy ugyanezen meghatározások a Lajthán tuli tartományokban is fennállanak, melyekkel pedig állatkereskedésünk oly gyakori érintkezésbe hoz, hogy e részben a jogszabályok egyöntetősége, még a rendelkezések hibás voltának árán is kívánatosnak mutatkoznék. Éppen oly joggal, mint a tervezet a szomszédhoz kíván alkalmazkodni, megkivánhatjuk, hogy a kétségbevonhatatlanul helyesebb állásponthoz ő csatlakozzék!

Daczára annak, hogy az állatok bizonyos betegségei, melyek szavatossági hibául vannak fel-

véve, általános természetűek, tehát nemcsak hazánkban, hanem a szomszéd államban is ugyanazok, ezidőszert mégis összhangzó meghatározások még a szomszéd államok törvényeiben is hiányoznak, holott az a mai nemzetközi forgalom mellett okvetetlen kívánatos lenne

Ez időszert például az osztrák polgári törvénykönyv és a szászországi polg. törvénykönyv egymástól nemcsak a szavatossági hibák megállapítása, de különösen a szavatossági (lappangási) idő meghatározása tekintetében nagyon eltérő rendelkezéseket tartalmaznak, pedig az állatgyógytudomány mai álláspontján az összeegyeztetés nehézségbe nem is kerülne. De még a szakkörökben is eltérők a vélemények, melyek mellett az intézmény iránti szükséges bizalom kétségkívül szenved.

Igy az 1865 ik évben Bécsben tartott nemzetközi állatorvosi kongresszus, továbbá a németországi állategészségügyi tanácsnak 1875. ápril 22-iki megállapításai, végre a német mezőgazdasági tanácsnak 1876. október 18-án Berlinben megkezdett gyűlésében hozott határozatai is egymástól eltérők.

Miután ugyanannak a különös állapotbetegségnek természete ugyanaz, legyen az állat akár Budapesten, akár Bécsben, vagy Berlinben, az állatokkal való élénk nemzetközi forgalom pedig lehető egyöntetű megállapodásokat, okvetetlenül kívánatossá teszen, arra kell törekednünk, hogy ilyenek létrejöttét elősegítsük.

Ez irányban való kezdeményezésre első sorban az országos magyar gazdasági egyesületet tartottam hivatva s még 1882. év december havában annak igazgató választmányához egy terjedelmesebb javaslatot terjesztettem be.

Az orsz. magyar gazd. egyesület ugyanis 1882. november 27-én tartott igazgató választmányi ülésében az egyesület sokérdemű jogtanácsosa, dr. Darányi Ignác 400 frtot ajánlott fel egy pályadíj kitűzésére, a mely annak jutalmazására fordították, a ki a magyar földbirtok értékeinek megóvása céljából az alkotandó polgári törvénykönyvben szükséges intézkedéseket leghelyesebben formulázza, mely pályadíj mások hozzájárulásával csakhamar a 2000 frtot meghaladta

„A Magyar Föld“ utján erről értesülve ha-

zafias kötelességemnek éreztem véleményemet, mely szerint ezen az uton a cél nem érhető el, az orsz. magyar gazdasági egyesület igazgató választmányának beküldeni, melyben kifejtettem, hogy a földbirtok érdekének megóvására az általános polgári törvénykönyv csak igen csekély részben képezhet alkalmas tért, mert sokkal közvetlenebbül vonatkoznak a földbirtok érdekeire a különös törvények, melyekben a földbirtok különbségei a mivelési ágak s a mezőgazdaság elemei, valamint a földműveléssel foglalkozó nép saját érdekei külön méltatásra találhatnak.

Ilyen különös törvények: a birtokviszonyokat rendező törvények, az adótörvények, melyek ez időszert is nem egy kedvezményt tartalmaznak a földműveléssel foglalkozó nép javára s melyektől a mezőgazdasági mellékfoglalkozások sikere nagy mértékben függ, a vízjogi törvények, erdő- mezőrendőrségi-törvény, vasuti szállítás megfelelő szabályozása, hiteltörvények, végrehajtási törvény, állattenyésztés előmozdítása és akadályainak elhárítására szolgáló törvények stb. stb. Mindezen tényezők, melyektől a mezei ipar fölvirágzása s tehát a földbirtok érdeke is első sorban függ, csakis a megfelelő különös törvényekben nyerhetnek megfelelő méltatást.

Fölszólalásomnak annyi sikerét tapasztaltam, hogy a pályadíj nem az eredetileg megállapított pályakérdésre, hanem több részletezett-tételre osztott fel. Különben ezt is csak a hírlapokból tudtam meg, mert az orsz. magyar gazdasági egyesület választmánya még arra sem méltatott, hogy figyelmemet legalább emlékiratom beérkezésének tudatásával méltányolta volna.

De mindeddig nem tapasztaltam, hogy az orsz. magyar gazdasági egyesület a szavatosság intézményét is, mely pedig nézetem szerint első sorban hivatása körét érinti, gondoskodása körébe vonta volna

Meggyőződés szerint ez intézménynek szakszerű megállapítása a törvénykönyv életbelépte előtt okvetetlen szükséges még azon esetben is, ha az erre vonatkozó rendelkezések a ministeriumra bízhatnának. S itt bátor vagyok azt a véleményemet kifejezni, hogy legezelszerűbbnek látnám, ha a szavatossági hibák és (lappangási) idők meghatározása

Legmagasabb csiraképeségű fajazonos répmagvak u. m.:
Eredeti sárga oberndorfi
Eredeti vörös Mammuth
Eredeti sárga olajbogyóalakú

Mauthner Ödön

magkereskedésében Budapesten

a polgári törvénykönyvből kihagyatnék s majd az életbeléptetési törvényben a ministeriumra bizonnyíték, mely az addig elkészített alapon a nemzetközi forgalomra tekintettel egyöntetű szabályokat állapítana meg, mi által elkerültetnék az, hogy új szavatossági hibák fölvételének szükségével, valamint a szavatossági időnek a szaktudomány földterítési alapján szükségesnek mutatkozó megváltoztatásával nem kellene a törvénykönyv rendelkezéseit is változtatni.

Legyen szabad most a törvénykönyv tervezetének már fennebb idézett 173. §-ára észrevételeit megtenni s ezek elejébe magát a 173. §-t helyezni:

„Ha valamely állat az átvételtől számított 24 óra alatt megbetegszik vagy elhull, az ellenkező igazolásáig az vélelmezendő, hogy az állat már az átadás előtt beteg volt.

Ugyanaz vélelmezendő akkor is:

1., ha 8 nap alatt a sertéseknél borsókor és a juhoknál himlő vagy rüh mutatkozik;

2., ha a juhoknál 2 hó alatt szőrféreg vagy métegy fordul elő;

3., ha a szarvasmarhánál 30 nap alatt mirigykór, vagy üzekedési kór mutatkozik;

4., ha a lovaknál és egyéb teherhordó állatoknál 15 nap alatt gyanus kehe, taknyosság vagy száraz kehe; vagy 30 nap alatt butacsira, rozsféreg, csökönösség, belső hályog vagy tyukhályog mutatkozik.“

E tervezetben szavatossági hibakul felvett egyes állatbetegségek elnevezése összhangzik ugyan az osztrák polgári törvénykönyv 1852-iki hivatalos fordításában használt kifejezésekkel, de ellentétben van az állatgyógytan mai terminológiájával, mely az osztr. polg. törv.-könyv 915. §-ában s ennek nyomán a jelen §-ban előforduló állatbetegségek némelyikének meghatározására használt kifejezést nem is ismeri.

Igy az 1. pontban említett „borsókor“ *borsókór*-nak nevezeték s szavatossági idejét az 1865-iki bécsi nemzetközi állatorvosi kongresszus 8 nap helyett 14 napra emelte; ugyancsak a juhok *himlő* betegségénél 8 napról 7-re szállított le, a *juhrüh* pedig 8 napról 14 napra emeltetett.

A 2-ik pontban előforduló „szőrféreg“ a mai állatgyógytanban a *férgező tüdővész*-nek nevezeték.

A 3-ik pontban említett „mirigykór vagy üzekedési kór“-t a mai állatgyógytudomány e név alatt szintén nem ismeri s e betegséget *gyöngykór*-nak nevezi. Szavatossági ideje 30 napról 28 napra szállított le.

A 4-ik pontban megnevezett lóbetegségek között a „gyanus kehe“ *gyanus orrtakár*-nak, a „száraz kehe“ *kehesség*-nek, a „butacsira“ *csirá*-nak, a „rozsféreg“ *bőrféreg*-nek, a „belső hályog“ *fekete hályog*-nak s a „tyukhályog“ *havivakság*-nak (időszaki szemlob) nevezeték. Ezek szavatossági ideje pedig a kongresszus megállapítása szerint, még pedig: a *fekete hályognál* 30 napról 7 napra, a *taknyosság, kétes orrfolyás* (gyanus orrtakár), *keh* vagy *fulladozás*-nál 15 napról 14 napra, a *bőrféreg*-nél 30 napról 14 napra, a *csirá*-nál 30 napról 21 napra, végre a *havi vakság*-nál 30 napról 28 napra le szállítandó.

Mindezt az új törvénykönyv nem hagyhatja figyelmen kívül, valamint azt sem, hogy az osztr. polgári törvénykönyv szerkesztése óta (a múlt században) az állatgyógytudomány is előre haladott s újból állatbetegségeket fedezett fel, melyek nem kevesebb okkal foglalhatnak helyet az eddigi törvényes szavatossági hibák társaságában. Ilyen a *fonalócikór* (trichinosis) sertéseknél, továbbá szarvas-

marhánál a *tüdőgümösödés, ragadós tüdővész, keleti marhavész*, melyek számára megfelelő szavatossági idők is javasoltatnak. A keleti marhavész tekintetében egyébiránt az 1874. XX. t. cz 23 §-ában 10 napi veszteglési idő van megállapítva, a mi egyszerűsített szavatossági időnek is leune kijelentendő, hanem a többször idézett kongresszus által ajánlott 7 nap fogadtatnék el.

Hazafias kötelességet véltem teljesíteni akkor, midőn e kérdésre a nagyméltóságú földművelésügyi ministerium figyelmét is az itt közölték fölterjesztésével, fölhívni bátorkodtam, azt a véleményt kockáztatva, hogy a mennyiben a kodifikáció munkáját nem hátráltatná, legezészerűbb lenne a kérdések szakszerű megállapítása után, azokat a milenium alkalmával a fővárosba egybehivandó nemzetközi szakértekezlet által elintéztetni.

Miért ne mennénk egyszer mi is elől?

Dr. Haller Károly.

A répamag áztatása és csiráztatása.

A külföldi gazdasági lapok gyakran foglalkoznak e kérdéssel. Ha tekintetbe vesszük, hogy a répatermelésnél félsiker a szép egyenletesen kikelt répa vetés, továbbá, hogy mily gyakran vagyunk kitéve, kivált kedvezőtlen időjárás mellett a répa magvak hiányos csirázásának, nagyon természetesen találhatjuk, ha a répát termelő gazdák e kérdéssel gyakran foglalkoznak.

Mindamellét, hogy a répamagvak áztatásának és előcsiráztatásának vannak apostolai és épen oly számban ellenkezői, a kérdés meglehetősen tisztázva van. A vetés előtt vízben vagy trágyalében azért áztatják és csiráztatják a répa magvakat, hogy már a vetés előtt megindítsák a csirázási folyamatot, a kikelést sietessék, biztosabbá tegyék és főleg a száraz, kedvezőtlen időjárástól függetlenítsék. Lásuk mennyiben érik ezt el. Ha az előcsiráztatott répamag a vetés alkalmával oly kedvező helyzetbe jut, hogy tovább fejlődése nem akad meg, van kellő nedvessége és melege életműködését folytathatja, úgy természetesen kikelése biztos és e mellett gyorsabb. De ha nem jut ily kedvező körülmények közé, a vetés alkalmával és után száraz az időjárás, a csira további fejlődése megakad és nagyon sok esetben elhal. Az előcsiráztatással a csirázást és vetés kikelését nem függetlenítjük az időjárástól, hanem még inkább függővé tesszük. Így az áztatásnak és előcsiráztatásnak ez irányban semmi jelentősége nincs, sőt még káros lehet.

Van azonban más irányban jelentősége a páczolással egyesítve. Ott hol különféle répabetegségek ellen akarunk védekezni ez által Gyökrothadás, drótféreg ellen sikeresen védekezhetünk, ha a répamagot elvetés előtt 1%-os karbololdatban áztatjuk. Egy német gazda, ki gyakran tett kísérletet ily eljárással, a következőleg írja le gyakorlati kivitelét:

„A vetés előtt pár nappal egy megfelelő nagyságú dézsába 1%-os karbol oldatot készítünk, a melybe a magot folytonos kavarás közben beleöntjük. Ha nagy mennyiségű magról van szó, a folyadékot öntöző kanna segítségével a maghalomra is önthetjük, miközben a magvakat folyton lapátoljuk. 15—20 órányi idő elteltével a páczolt magvakat vékonyan szétterítjük és gyakori forgatás által annyira megszáritjuk, hogy a vetőgéppel feennakadás nélkül elvethessük. Ezen eljárás által a magvak csiraképességének semmit sem ártunk, de annál sürűbb, egészségesebb vetést nyerünk.“

A trágya hatása, a gyümölcsfák körül.

Mielőtt a különböző trágyák hatásáról egyet-mást elmondanék a gyümölcsfákra vonatkozólag, előbb egy szerencsétlen előítéletet szeretnék kiküszöbölni.

Sok birtokos és kertész is állítja, hogy a trágya a fákat megsemmisítendő. És igazuk is van, ki-

vált ha gyülevesz erjedő trágyát használnak fel, vagy ha a friss istálló-trágyát a fák körül helyezik, melynek meleg párolgása kivált nyári melegekben, oly gyökömbát és más betegséget okoz, mely a fát csakhamar kiöli, elpusztítja. Abban sincs helyes felfogás, hogy a rosszul alkalmazott szer miatt a fákat a kimerültség miatt hagyjuk, engedjük elpusztulni.

Ha tulságosan trágyáznak, vagy elhullott állatokat ásnak a fák gyökeréhez, még azon évben a fa egy része pusztulni kezd. Jóllehet rakva lesz gyümölcsrel, de mivel az szükséges táplálékát nem a földben találhatja fel, gyümölcsei hullani kezdenek mielőtt még féligre is fejlődhetek volna.

Ezen bal eset kikerülése végett, a leghibásabb eljárást a tultrágyázást kerülni kell. A tultrágyázás első évben, ha a fa gyümölcsökkel volt rakva jó követkevése lehet még. Ha pedig az évben nincs gyümölcstermés, úgy eltörnek nagyban a vízajtások, egy egész hatalmas erdő, mely a jövődéli gyümölcstügyek rovására esik. A csontárokra még veszedelmesebben hat, mert megkapják a gumi-kifolyást.

Trágyáznak hát többször, gyakrabban, de kevesebb adagban. Ez által a fa egy rendes táplálkozást kap, növés és gyümölcsözés rendes állapotba jut, és nincs kedvetlen esetekkel egybekapcsolva.

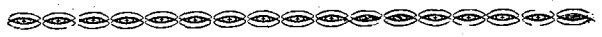
A fákat rendszeren konserválva számos évekig élnek. Nedvkeringésük márcziustól—decemberig, azaz 10 hónapig tart.

Trágyáznak kora tavasszal, erjedt istálló vagy mesterségesen előállított trágyával, mely 3—4 hónapok alatt teljesen felvegyül a kert talajával, s így a mi fánkunk juliusig bő táplálékot nyújt. A mig gyümölcs teljesen kifejlődik és megéri, a fa erőt gyűjt, mire nagy szüksége is van, hogy a jövő évre termőtügyeket produkálhasson.

A viszás trágyázási eljárást potolhatni az által is némileg, ha az év folytán gyomlálás és tisztogatás alkalmával előkerülő gyomot és gazt, a felkapált fák körül rakva, rajta hagyjuk a jövő év munka kezdetéig.

Kolozsváron, 1894. május hó.

Szász Lajos.

Rövid szakközlemények.

— Minő betegségeket szerezhet a szarvasmarha a legelőn? Nem akarunk azon betegségekkel foglalkozni, melyeket az állat véletlenül a legelőn szerezhet, de azokról, melyeket csak némely legelőkön kaphat s ilyen betegség is sok van. Ezen betegségek ragálya bizonyos legelőkön lappang, de hogy miképen, az ezidőszert még nincs földterítve. Említsük első sorban a lépfenét és a szerzőgő üszköt, nem ritkán előfordul, hogy a legelőn az állatok ezen betegségek folytán elhullanak, anélkül, hogy előbb a betegségnek csak nyomait is mutatták volna. Közönyösség és tudatlanság folytán elmulasztják az elhullott állatban hőségesen lehető ragályanyag teljes elpusztítását. Ezen ragályanyag nemcsak az elhullott állat testében van, de annak ganájában is. A gondatlan elásás vagy vonzólas alkalmával a legelő ragályanyaggal bőven ellátatik s előbb-utóbb, néha évek múlva új áldozatokat követel. Ajánlható ennélfogva az ürülékek és a dögnek elégetése. Másodszor a májmétegy említendő. Ennek csirái oly legelőkön lelhetők, melyek az elemocsarasodásra hajlandók vagy gyakori áradásoknak és eliszaposodásnak vannak kitéve. Az most már bizonyos, hogy parányi mocsári csiga képezi a betegség hordozóját, melyet a legelőállat, főleg a szarvasmarha és a juh legelés közben a takarmánnyal együtt lenyel s ezáltal a betegséget magába veszi. A métegy élősdű állatkái a májba ván-

dorolnak és a májrohadást okozzák s vagy szélhűdést, vagy lassu sorvadást vonnak maguk után. Ha az állatot levágatjuk, míg az jó husban van, akkor husát ki lehet mérteni, csak a májat kell eldobni. Védekezés tekintetében ajánlható a legelők lecsapolása, alagsóvezése, és a beteges állatok, távol-tartása. Ha mindez azonban nem használja, akkor a legelőt más célokra kell használni, mert legeltetni nem szabad. A legelőben kell keresni továbbá a vérvizelés okát, ez különösen tavasszal mutatkozik, nyáron át sokkal ritkább. Az erdei legelőket e tekintetben különösen veszedelmeseknek tartják. Ezen betegséget annak tulajdonítják, hogy az állat éger- vagy tölgyfalombokat, továbbá fenyőfatüket is eszik, de ezenkívül más apróbb növények, ranunculus-félék stb. is okozhatják. Óvatosság és figyelem itt sem ártanak. A száj- és körömfájás ragyala szintén származhatik a legelőről, ha beteg állatok ott vagy a környéken legeltek. Végül nyirkos, mocsáros, vizállásos legelőknél a tüdőférgesedés okozói szedhetők fel, szerencsére a lecsapolás, alagsóvezetés stb. ezen és hasonló betegségeket mindinkább ritkítja. Más betegségek is származhatnak ugyan még a legelőről, a legfontosabbak azonban azok, amelyek fentebb felsoroltak; ezek egyszermind a legveszedelmesebbek is, s így teljesen elegendő, hogy a gazdát óvatosságra, a legelő gondos megfigyelésére, annak tisztántartására intse, s hogy kivált a legeltetés kezdetén legelőre baltott állatait ott künn és odahaza többször megvizsgálja, s így a nagyobb baj ellen idejében védekezzék.

— Ujabb nézetek a cukorrépa trágyázásáról. A mi első sorban a nitrogént illeti, a cukorrépánál bizonyos téregységre alkalmazott chilisalé trom mennyisége állandóan növekedett. A böcs mérsékletet ezzel többször áthágták, és pedig a répa minősége rovására, annyival is inkább, mert felejtették, hogy chilisalé trom egyoldalú alkalmazásával a répa cukortartalma alászállítatik. Tudvalevőleg a chilisalé trom azon trágyaszerek közé tartozik, melyek a talajt kéregképződésre teszik hajlandóvá. Ezáltal a fiatal növények fejlődése fennakadást szenved. Ennek következtében Maercker azt ajánlotta, hogy ne adjuk a chilisalé tromot egyszerre, hanem több részletben, és pedig a vetés, az első és második kapálás előtt alkalmazzuk. Kénsavas ammoniakkal tett kísérletek azt mutatták, hogy ezen trágya kisebb hatással bír, mint a nitrogéntartalmának megfelelő salé tromtrágya. Wagner azt találta, hogy a natron nagyban hozzájárul a chilisalé trom hatásához s a natron hiánya okozza, hogy a kénsavas ammoniak nitrogénje teljesen nem érvényesül. Minthogy utóbbi időben a cukorrépa termelőknél a kálisok nagyobb figyelemmel részesülnek, nem lehetetlen, hogy ezekben levő natronban az ammoniak nitrogénjének kihasználásához szükséges anyagot fogják fölismerni. A mi a foszforsav-trágyázást illeti, a legtöbb esetben ajánlatos lesz ennek használatát nem korlátozni, hanem fokozásával addig menni, a míg egyáltalán jövedelmező, főleg azért, mert gazdagabb foszforsav-trágyázásnál a gazdagabb nitrogéntrágya jobban érvényesül. A Thomas-salak a cukorrépa termelésnél közvetlenül alig jöhet számításba, hanem inkább csak közvetve. Ujabbban nem is oly olcsó a foszfortrágya és minősége is csökkent. Erős versenytársát fedezték föl a „Florida“ foszfortelepeken.

Vegyes közlemények.

— A kiállítás szőlészeti csoportjának programja. E csoport ismertetni szándékozik Magyarország szőlőgazdaságának múltját és jelenét, ebből folyólag tehát a szőlővidékek állapotát a phylloxera fellépése előtt és után óhajtja feltüntetni statisztikai és grafikai táblázatokban. Ismertetni fogja a földmívelési kormányzatnak az ország szőlőgazdaságának érdekében kifejtett működését. Ismertetni fogja továbbá a törvényhatóságoknak, szövetkezeteknek, egyesületeknek és társulatoknak a szőlőgazdaság érdekében kifejtett működését, a szőlőgazdaság terén kifejtett magán-tevékenységet. Be fogja mutatni a szőlőművelés körébe vágó gépe-

ket és eszközöket, valamint az újabb találmányokat; a szőlőlételepítés és fulujítás módjait és eszközeit rajzokban, mintákban és természetben. Ismertetni fogja a szőlőgazdaság körében tett kísérleteket és azok eredményeit. Végre be fogja mutatni a szőlőszet szakirodalmát.

— Figyelmeztetés. A földmívelésügyi miniszter közli az ügy iránt érdeklődő lótenyésztőkkel és gazda közönséggel, miszerint a m. kir. állami ménesintézetek ménesanyagának és gazdasági haszonállatainak osztályozása a folyó évben a következő sorrendben fog megtartatni:

Fogarason . . .	junius	6—	12-ig,
Mezőhegyesen . . .	"	15—	25-ig,
Bábolnán . . .	"	30—	julius 5-ig,
Kisbéren . . .	julius	6—	13-ig.

— Utmutató az állandó gazdasági tudósítók számára. A földmívelésügyi miniszter a múlt évben a gazdasági tudósítók intézményét reorganizálva, sok hasznos intézkedést tett, amelyek hivatják termés- statisztikánk hitelességén sokat lendíteni. A földmívelésügyi miniszter mint a múlt évben, úgy az idén is az állandó gazdasági tudósítók részletes utasítást adott teendőik ezek miként való teljesítése iránt tájékoztatva legyenek. Az idej utasítás semmi újat nem tartalmaz s lényegében és egészében egyezik a tavallal. Ez utasítást a minisztériumtól nem gazd. tudósítók is megszerezhetik.

— Mezőgazdasági kamarák Poroszországban. A porosz képviselőházban a mezőgazdasági kamarák törvényjavaslata fölött vitatkoznak. Az a kérdés merült fel, vajjon a mezőgazdák kényszerítve lesznek-e a hozzájárulásra avagy önkéntes társulás alapján létesítenek? A többség a kötelező hozzájárulást óhajtja.

— Vajkiviteli társaság. Említettük annak idején, hogy egy társulat alakult a fővárosban, melynek célja vajexportunk mentől magasabb fokozása. A földmívelési miniszter is pártfogásába vette a vállalatot, a mennyiben ha 500 ezer kg.-ot exportál, abban az esetben a 250 ezer kg.-on felüli minden kiló vaját 10 krnyi bonificatióban részesíti 10 évi időtartamon belül. Az állami támogatás addig tartama, míg a társaság 1 1/2 millió kiló exportot nem mutat fel. Az állam segélyezése a 112 ezer forintot semmi szín alatt felül nem mulná. Ha a társaság évenként 2 1/2 millió forint árát exportál, abban az esetben az állami segélyezés még a tíz évi időtartamon belül is megszűnne.

— Szőlő-fásoltás. Az abauj-tornamegyei gazdasági egyesület által inicziált szőlő-fásoltási tanfolyam két napi tartammal lett befejezve. Részt vett ebben 20 megyebeli községi tanító. A tanfolyamot Bukuresty B. János gazdasági egyleti titkár később megjelentek és buzdító szavakkal lelkesítették a néptanítókat: Péchy Zsigmond főispán, Berzeviczy Egyed egyleti elnök, Fiedler Károly alelnök és a tanhatóság képviselőjében Zagróczky Gyula tanfelügyelő. A tanfolyamot Maurer János ismert oenologusunk vezette és az elméleti oktatás a Báránka nevű nyári mulató nagytermében folyt le az első napon, míg a gyakorlati oktatást a vezető tanár a Csermelyben levő saját nagy amerikai szőlőtelepén rendezte. A tanfolyamban részt vett tanítók nagy ügyességgel sajátították el a szőlőfásoltás mesterfogásait. Maurer János telepét ezenfelül a gazdasági egyesület közgyűlésére Kassán volt birtokosok közül számosan megtekintették és a legnagyobb elismeréssel adóztak a szépen vezetett szőlő kultúra tulajdonosának.

— Gazdák mindazt a mire gazdaságukban magvak és műtrágyákból szükségök van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és legutányosabbban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, mely idevonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi. Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

— Két pár világos brahma tenyész baromfi eladó. Hol? Megmondja a kiadó-hivatal.

— Tormay Béla „Elmélkedés a gazdasági egyensúlyról“ című, lapunkban már ismertetett kitűnő műve, lapunk szerkesztőségénél megszerez-

hető. Ára 50 kr 55 kr. beküldése mellett, bérmentve küldetik meg.

— Egy alig használt Clayton és Schutt-leworth-fele, hat lóerejű gőzkukoriczamorzsoló 5—600 Hl. napi munkaképességgel eladó kész pénzért, vagy egyenértékű tengeriért. Bővebb felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal.

— Kerestetik egy gazdasági irnok. Javalmazása 120 frt készpénz és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatal.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabonátőzsde.

Amerikában a buza ára erősen csökkent. Ma 1 1/2—2 centinyi árhanatlast jeleztek. New-Yorkból és Chicagóból. Az amerikaiak ezen árhanatlast nemcsak saját sokatigérő terméskilátásaikkal, hanem a növényzetnek Európában észlelhető kedvező fejlődésével is indokolják. Piacunk a külföldi lanyhaság befolyásától nem maradt menten, az árak készbuzában 10—12 1/2 krral olcsóbbodtak.

Idegen buzákban csekély forgalom észlelhető, a beérkező waggonok és hajórakományok csak nagy ár engedmény mellett helyezhetők el.

Rozs irányzata lanyha. Tengeri irányzata csendes. Zab irányzata csendes.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	6-95	7-45
Rozs	5-50	5-65
Árpa	5-95	9-00
Zab	6-85	7-35
Tengeri	4-85	4-95
Repeze	—	—
Köles	3-90	4-90

Határidőzset.

Daczára a lanyha külföldi híreknek, piacunk irányzata aránylag tartott volt, a contremine nagyobbmértvű fedezési vételeket eszközölvén buzában úszre, ezen határidő csak 4—5 krral csökkent, míg rozs úszre 5—6 krral, zab 5 krral, káp.-repeze aug.-sept.-ro 10—15 krral olcsóbbodott. Tengeri május—júniusra és július-aug.-ra kezdetben keresett volt, de az üzlet folyamában szintén 5 krral csökkentek.

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde a főrendiházi vita hatása alatt gyenge irányzattal indult meg, annál is inkább, mivel a külföldi tőzsdék jegyzései is lanyhák voltak. Az üzlet folyamában nemzetközi értékek szilárdultak ugyan, de az elért árjavulás megtartható nem volt, mert alacsonyabb berlini jegyzések végezettel itt is lanyhább hangulatot keltek. A helyi értékek piacán ellenben szilárd volt az irányzat. Helyi bankok árfolyama tartotta magát és egyes téglagyarak iránt emelkedő áron jó kereslet volt. Az üzlet folyamában itt is gyengébb irányzat érvényesült. Valuták és ércváltók árfolyama kevéssel drágult.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös lóhere. Forgalom egyáltalán nem volt. Luczernából egy keveset magkereskedőknél még ke-restek, ugy szintén répamagot is.

Muharmag. A kereslet valamivel gyengébb és ennek következtében ára némileg csökkent.

Jegyzeteink 100 kilonkint Budapesten:

Vörös lóhere, nagyszemű	70—72 frt.
Luczerna, új termésű	55—65 frt.
Muharmag	8—8 1/2 frt.

Kolozsvár, 1894. május 7-ről. Tiszta buza 5 frt 80 kr. 6 frt 80 kr. Rozs 4 frt 60 kr. 4 frt 80 kr. Török-buza 4 frt 90 kr. 5 frt — kr. Zab 5 frt 60 kr. 5 frt 80 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Méter-mázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 52 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Köső 9 kr. Disznózsír 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1894. év május hó 8-án és 23-án tartott országos vásárról.

Ló felhajtattott 890 darab, eladatott 270 darab. — Marha felhajtattott 980 drb, eladatott 680 darab. — Sertés felhajtattott 2970 drb, eladatott 1980 drb.

Erdélyi piaci árak.

(Arak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vá-sárhely	Maros-Vá-sárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm.	660	648	660	525	880	718	727
Elegy buza	"	600	565	585	400	580	653	548
Rozs	"	515	432	455	380	525	458	457
Árpa	"	—	448	—	—	—	613	—
Zab	"	700	560	638	303	800	674	666
Törökbuza	"	470	545	422	350	525	486	493
Széna	"	300	400	250	180	500	200	200
Alomszalma	"	200	110	140	90	300	140	110
Tüzifa	km	330	250	350	300	260	350	300
Marhahus	kg.	44	44	48	40	44	62	280
Május		5	2	2	10	10	4	2

A piaci cikkek	Mérték	Szász-Sebes	Csikszreda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Brassó
Tiszta buza	mm	600	781	635	640	750	770	732
Elegy buza	"	500	700	612	400	550	700	438
Rozs	"	450	555	450	380	500	400	472
Árpa	"	—	541	—	360	—	—	543
Zab	"	326	625	530	360	550	666	600
Törökbuza	"	350	625	460	420	550	475	480
Széna	"	200	250	480	—	250	200	210
Alomszalma	"	100	100	160	—	120	150	120
Tüzifa	km	250	190	240	300	280	280	300
Marhahus	kg.	44	36	48	40	44	44	48
Május		7	17	6	29	9	13	4

A piaci cikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Ud-varhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	650	620	625	700	695	660	650
Elegy buza	"	430	520	530	575	536	480	475
Rozs	"	450	440	490	525	440	400	475
Árpa	"	490	500	590	575	—	—	—
Zab	"	520	570	550	600	520	600	550
Törökbuza	"	510	440	450	525	500	400	475
Széna	"	450	200	190	250	250	—	200
Alomszalma	"	200	100	110	125	100	—	30
Tüzifa	km.	220	250	200	200	240	240	265
Marhahus	kg.	44	40	36	44	40	40	36
Május		30	7	3	5	8	4	24

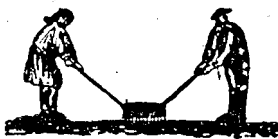
Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Segéd szerkesztő: Nagy Kálmán.

HIRDETÉSEK.

Javitott szerkezetű

szab. Ásványi-féle

Aranka irtó eszköz.

Kapható Budapesten Detrich Gy. gépgyárodnál Lipót-körut 30., továbbá Kolozsvárt Kiss E. vaskereskedőnél.

Ára 18 forint.

Az eszköz kezeléséhez való utasítás, valamint működéséről szóló bizonyítványok fenti címeknél bérmentve kaphatók.

246. (1-x)

Eladó lovak.

Egy pár jegytelen pej, herélt, 16 marok 3 hüvelyk magas (176 centimeter)

Angolfajta kocsiló 8 éves.

Szép kitünő hámos lovak (Carras-sierek)

eladók.

Bővebb felvilágosítást nyújt,

Báró Gamera Oszkár,

248. (1-5)

Székelykeresztur.

Valódi

Oberndorf répamag	pr. 100 kg.	112	frt.
Sárga buczokrépa-mag	" 100 "	80	"
Esparzette (baltacím)	" 100 "	20	"
Homoki bükköny	" 100 "	36	"
Arankamentes lucerna	" 100 "	76-84	"
Arankamentes lóhere	" 100 "	80-84	"
Fümagvak, bükköny,			
Czukorezirok	" 100 "	12	"

Aranyköles stb. míg a készlet tart!!!

SZÁVOSZT ALPHONS

cs. és kir. udv. szállitonál

BUDAPEST, V., Arany János-utca 11.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

236. (9-x)

Jégkár elleni biztosítást

elvéállal a

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

(BUDAPEST)

ALAKULT: 1879.

ALAP: 6 MILLIO.

Teljesen befizetett alaptőke: 2.000.000 osztrák értékű forint.

Igazgatósági elnök: Ormódy Vilmos.

Igazgatók: Jeney Lajos, Soltész Vilmos.

Vezérigazgató: Fucks Lajos.

Ugy a jég-, valamint tűzbiztosítási díjtételek is a lehető legmérsékeltetbre vannak szabva; az előforduló károk pedig méltányosan rendeztetnek és gyorsan kifizettetnek

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

az erdélyrészi vezérügynökség Kolozsvárt.

CSERMÁK GYULA,

titkár.

KÜHN E.

gazdasági gépgyára Mosonban

244. (2-36)

(alakult 1856. évben.)

Főraktár: Budapest, Váci-körut 21-ik szám,

1894. augusztus 1-től Váci-körut 57-as szám.

Ajánlja beállott idenyre: mivelő eszközeit, lókapákat, töltőgetőket, új répagyomláló lókapát.

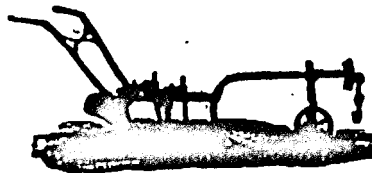
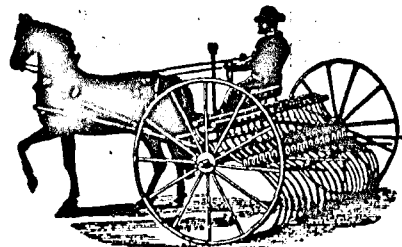
Amerikai rendszerű HOLLINGSWORTH, HEUREKA és KEDVENCZ szénagereblyéket.

Cséplőkészletek, rosták, konkolyozók, Lack-féle vasekék valamint a leglobb Laacke-féle szántó és rétboronák, könnyű olcsó kettős ekék nagy készletben vannak raktáron.

Hungaria, Mosoni, Jubileum

és Balance sorvetőgépek

mindég készletben.

2 arany, 13 ezüst érem.		9 disz- és elis- merő okmány
----------------------------	---	---------------------------------

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor
lovak, szarvasmarha és juhok számára.

40 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tej javítása s a tejelő-képesség fokozása czéljából.
Egy dobozzal 70 krajczár, fél dobozzal 35 krajczár.

Kapható minden gyógyszerárban és droguistánál. Tessék a fennebbi védjegyre ügyelni s a vételnél határozottan kifejezni:
Kwizda-féle korneuburgi marha táppor.

Fő letét: KWIZDA FERENCZ JÁNOS
osztrák cs. és kir. és román kir. udv. szállító
223. (4-15) kerületi gyógyszerára
KORNEUBURGBAN, Bécs mellett.

VÉDJECY.

**Paraszt fogás,
Kasza-szedelgés!**

¶ Miről ismerjük meg a jó kaszát?
¶ Miről ismerjük meg a hamisított kaszát?

Feleletet
nyer e kérdésre minden gazda, a mi *Kasza-árjegyzékünkben*, a mely minden európai nyelven megjelent.

Mielőtt
valaki egy kaszát vásárol, kérje egy levelező lapon a mi kasza-árjegyzékünket, melyet mi költség mentesen megküldünk

Münzer és társa Bécsben.
Kasza-elárusítás községek és gazdák részére postacsomagokban.
(4-x) Gyáriraktár: PÁRIS.

UNICUM
szabadalmazott
peronospora per metező
az orsz. magy. kert. egyesület 1893-iki kiállításán a legelső díjjal a nagy
arany éremmel
kitüntetve
Ara teljesen felszerelve csiszolt erős **vörös-rézputtonnyal**
14 forint 75 kr.
Kapható egyedül csakis
MAUTHNER ÖDÖN
magkereskedésében
Budapest.
Főüzlet: Andrássy-ut 23.
Fióküzlet: Koronaherceg-u. 18. 238.

Eladó 5 drb.
tenyész bika
(magyar- erdélyi fajta.)
Sperker Ferencz
Szt. Demeteri birtokán
u. p. N.-Kend.
A tenyészet már több tenyész kiállításon lett díjazva. Nevezetesen az Udvarhelymegyei gazdasági egyesület által 20 év óta rendezett minden tenyész állat kiállításon mindig az *első-díjjal*; 1891. és 1892. években Kolozsvárt az erdélyrészi 9 ik és 10-ik tenyész-állat kiállításokon
nyolcz I-ső és három II-ik aranydíjjal,
s több dicsérő oklevéllel; legutóbb pedig ez év márczius 1-én a Sz-kereszturi tenyész bika kiállításon, a most eladásra felállított bikái az
I-ső aranydíjjal és 4 dicsérő oklevéllel lettek kitüntetve.
237. (8-x)

Raktár TAUFFER FERENCZ utóda czégnél **KOLOZSVÁRT**

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott
Műtrágyagyár Részvénytársaság
ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalmu
phosphor nitrogén kali } **műtrágyáit**
nemkülönbön szabadalmát képező
különlegességeit
mindennemű gazdasági növényekre.
A gazdaközönség kényelmére gyártmányainkból állandó nagy raktárt tart **TAUFFER FERENCZ utóda magkereskedő cég KOLOZSVÁRT.**
Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontalat bárkinék készséggel küld.
117 (19-x)
az igazgatóság.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított
Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság
ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit; **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**
Répatrágyát,
chilisalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **Külső-soroksári-út,** régi lóversenytér, vagy **Kiss Ernő** vaskereskedő **Kolozsvárt,** a ki az erdélyi részekre **egyedüli és kizárólagos** nagy raktárt tart; honnan a műtrágya anyagok közvetlenül és **jutányos** áron beszerezhetők — szavatolt belérték mellett — bármily mennyiségben.
Gyárak: **Budapesten és Zsolnán.** Posta és távirtdahivatal Budapest kénsavgyár.
201. (19-x)

Mindennemű műtrágya.
Répatrágya.

Megjelent: FROMMER A. HERRMAN utóda

119 Füzlet: V. TÜKÖR-UTCZA 5. SZÁM. BUDAPEST Fióküzlet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (25-39)

ŐSZI ÁRJEGYZÉKE

➔ Őszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról. ➔

Vásárol mindennemű GAZDASÁGI MAGVAKAT a legmagasabb áron.

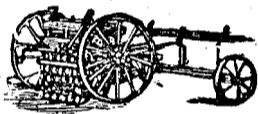

Mc Cormick
Fűkaszálo és aratógépek
a legjobbak a világon.

kitüntetve minden kiállításon.

petroleummotorok, gőz és jár-
gányeséplőgépek ekék. boronák, ros-
ták. trieurök, sorvető-gépek. kézivető-
gépek. kukuricza-morzsolók, szeeska
és répavágók, daráló-gépek, malmok, ugy
mint mindenféle gépek, szerszámok és eszközök
a gazdaság számára leg-
jobban és legolcsóbban

kapható:

MÜLLER és WEISZ-nál

Budapesten

Váci-körút 76.

a nyugati pályaudvar közelében.

224. (7-12)

Arankamentes Lóhermag nagyszemű

100 kilója 76 frt.

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban

államilag ólomzárva.

Répamag ugyanolyan árban Alvinczen feladva

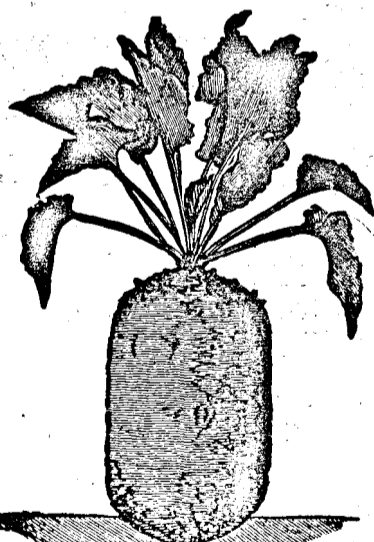
➔ utánvétellel kapható ➔

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmában,

u. p. Koneza.

235. (10-20)

Természet utánjénkép
VÉD-JEGY

A Borries-féle uradalmak igazgatósága a t. gazda-
közönség b. tudomására hozza, hogy

eredeti eckendorfi

➔ TAKARMÁNY RÉPAMAG ➔

valódi minőségben

Ausztria Magyarországon csakis

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében

BUDAPESTEN

kapható.

➔ Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. ➔

EGERESI műtrágya-gyár

KRAMMER J

termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája

Budapest, V., Dorottya-utca 9. szám.

202. (19-52)